

KRONIKA

DIECEZJI SANDOMIERSKIEJ

miesięcznik poświęcony sprawom diecezji

„Czyn każdy w swym kółku, co każe duch Boży, a całość sama się złoży”

TRZEŚ ZESZYTU.

	Str.
W sprawie zmiany przepisów liturgicznych	49
Tematy kazań wakacyjnych	56
Taca na Seminarium i na KUL.	57
Zmiany wśród duchowieństwa	57
Z życia diecezji	58
Z życia artystycznego diecezji	61
Kurs dla duszpasterzy głuchoniemych	62
Kurs duszpasterski w Lublinie	63
Śp. Ks. Prob. Paweł Rokicki	63
Śp. Ks. Prob. Julian Arlitowicz	64

— MIESIĘCZNIK POŚWIĘCONY SPRAWOM DIECEZJI. —

„Czyń każdy w swym kółku, co każe duch Boży, a całość sama się złoży”

37.

W sprawie zmiany, przepisów liturgicznych.

W związku ze zmianą przepisów liturgicznych od 1 I 1956 r. podaję niniejszym treść tych zmian celem zapoznania się z nimi.

DECRETUM GENERALE

de rubricis ad simpliciolem formam redigendis
(A. A. S. 1955, p. 218)

Cum nostra hac aetate sacerdotes, praesertim illi qui curam animarum gerunt, variis novisque in dies apostolatus officiis onerentur, ita ut divini officii recitationi ea quae oportet animi tranquillitate vix attendere possint, nonnulli locorum Ordinarii enixas preces S. Sedi detulerunt, ut huiusmodi difficultati amovendae benigne provideret, ac saltem rubricarum copiosum instructum ad simpliciolem redigeretur formam.

Summus Pontifex Pius PP. XII, pro Sua pastoralis cura et sollicitudine, rem hanc examinandam comisit peculiari viro- rum peritorum Commissioni, quibus studia de generali liturgica instauratione demandata sunt; hi autem rebus omnibus accurate perpensis in consilium venerunt vigentes rubricas ad expeditiores normas esse reducendas, ita tamen ut in usum trahi possint, servatis interim libris liturgicis prouti extant, donec aliter provisum fuerit.

Quibus omnibus Ssmo Domino Nostro ab Emo D. Cardinali S. R. C. Praefecto per singula relatis, Sanctitas Sua sequentem rubricarum dispositionem approbare dignata est eamque vulgari mandavit, ita tamen ut quae praecedenti Decreto statuuntur vim obtineant Kalendis Ianuariis anni 1956.

Caveant interim Pontificii librorum liturgicorum Editores, ut in novis editionibus Breviarii et Missalis romani forte disponendis, ne quid prorsus innovetur.

Contrariis quibuslibet minime obstantibus.

Datum Romae, ex aedibus S. R. Congregationis, die
23 mensis Martii, anni 1955.

L. S. C. Card. Cicognani, Praefectus.
† A. Carinci, Archiep. Seleuc., Secretarius.

DE RUBRICIS AD SIMPLICIOREM FORMAM REDIGENDIS.

Tit. I. — Normae generales.

1. Ordinationes quae sequuntur ritum romanum respiciunt; quae hic expresse non nominantur, immutata censentur.

2. Nomine kalendarii veniunt, tum kalendarium in usum universae Ecclesiae, tum kalendaria particularia.

3. Normae quae sequuntur servandae sunt in recitatione sive publica sive privata divini officii, nisi aliter expresse caveatur.

4. Indulta particularia quaelibet et consuetudines etiam speciali mentione dignae, quae his ordinationibus obstant, expresse revocata censentur.

Tit. II. — Variationes in kalendario.

1. Gradus et ritus semiduplex supprimitur.

2. Dies liturgici, qui nunc ritu semiduplici kalendaris inscripti sunt, sub ritu simplici celebrentur, excepta vigilia Pentecostes, quae ad ritum duplicem elevatur.

a) De Dominicis.

3. Dominicae Adventus et Quadragesimae et aliae usque ad Dominicam in Albis necnon et Dominica Pentecostes celebrantur ritu duplici I classis et festis quibuslibet praeferuntur, tam in occurrentia quam in concurrentia.

4. Quando in Dominicis 2-a, 3-a, 4-a Adventus festi I classis occurrerint, permittuntur Missae de festo, excepta conventuali.

5. Dominicae hucusque sub ritu semiduplici celebratae, ad ritum duplicem elevantur; antiphonae tamen interim non duplicantur.

6. Officium et Missa Dominicae impeditae, nec anticipantur, nec resumuntur.

7. Si in Dominicis per annum occurrerit festum cuiusvis tituli vel mysterii Domini, festum ipsum locum tenet Dominicae, de qua fit tantum commemoratio.

b) De Vigiliis.

8. Vigiliae privilegiatae sunt vigilia Nativitatis Domini et Pentecostes.

9. Vigiliae communes sunt: vigilia festorum Ascensionis Domini, Assumptionis B. M. V., S. Ioannis Baptistae, Ss. Petri et Pauli, S. Laurentii. Omnes aliae vigiliae, etiam quae kalendaris particularibus sunt inscriptae, supprimitur.

10. Vigiliae communes, in Dominica occurrentes, non anticipantur, sed omittuntur.

c) De Octavis.

11. Celebrantur tantum octavae Nativitatis Domini, Paschatis et Pentecostes suppressis omnibus aliis sive in kalendario universali sive in kalendaris particularibus occurrentibus.

12. Dies infra octavas Paschatis et Pentecostes elevantur ad ritum duplicem, festis quibuslibet praeferuntur et non admittunt commemorationes.

13. Dies infra octavam Nativitatis Domini, quamvis elevantur ad ritum duplicem, celebrantur prouti nunc.

14. Diebus a 2 ad 5 Ianuarii, nisi occurrat aliquod festum, fit de feria currenti, ritu simplici. In officio antiphonae et psalmi ad omnes Horas et versus nocturni de currenti hebdomadae die, ut in psalterio; reliqua ut die 1-a Ianuarii, praeter lectiones, quae dicuntur de Scriptura occurrenti, cum suis responsoriis, et dicitur Te Deum. Conclusio hymnorum et versus in responsorio brevi ad Primam dicuntur ut in Nativitate Domini. Missa dicitur ut die 1-a Ianuarii, sine Credo et sine Communicantes proprio.

Prohibentur Missae lectae tam votivae quam cotidianae defunctorum.

15. Dies a 7 ad 12 Ianuarii, suppressa octava Epiphaniae, fiunt feriae per annum (ritu simplici). In officio antiphonae et psalmi ad omnes Horas et versus nocturni de currenti hebdomadae die, ut in psalterio; reliqua ut in festo Epiphaniae, praeter lectiones, quae dicuntur de Scriptura occurrenti, cum suis responsoriis, et dicitur Te Deum. Conclusio hymnorum et versiculus ad Primam, de Epiphania. Missa de Epiphania, sine Credo et sine Communicantes proprio.

Prohibentur Missae lectae tam votivae quam cotidianae defunctorum.

16. Die 13 Ianuarii fit commemoratio Baptismatis D. N. I. Ch. sub ritu duplici maiore; officium et Missa dicuntur uti nunc sunt in octava Epiphaniae. Si vero commemoratio Baptismatis D. N. I. Ch. occurrerit in Dominica, tunc fit de festo S. Familiae, sine ulla commemoratione. In Sabbato praecedenti ponitur initium Epistolae primae ad Corinthios.

17. Dies a festo Ascensionis Domini usque ad vigiliam Pentecostes exclusive fiunt feriae tempore paschali (ritu simplici). In officio antiphonae et psalmi ad omnes Horas et versus nocturni dicuntur de currenti hebdomadae die, ut in psalterio; reliqua ut in festo Ascensionis Domini, praeter lectiones, quae dicuntur de Scriptura occurrenti, cum suis responsoriis. Conclusio hymnorum et versus ad Primam dicuntur de festo Ascensionis. Missa de eodem festo, sine Credo et sine Communicantes proprio.

Prohibentur Missae lectae tam votivae quam cotidianae defunctorum.

In vigilia Pentecostes nihil innovetur.

18. Dies octavae suppressae Corporis Christi et octavae item suppressae Ss. Cordis Iesu, fiunt feriae per annum.

19. In Dominicis olim infra has octavas Ascensionis, Corporis Christi et Ss. Cordis Iesu, officium dicitur prouti nunc.

d) De festis Sanctorum.

20. Festa Sanctorum hucusque sub ritu semiduplici celebrata, habentur tamquam festa simplicia.

21. Festa Sanctorum hucusque sub ritu simplici celebrata, reducuntur ad commemorationem, sine lectione historica.

22. In feriis Quadragesimae et Passionis, a feria IV Cinerum usque ad Sabbatum ante Dominicam Palmarum, quando aliquod festum occurrerit, quod non sit I vel II classis, tam officium (in recitatione privata) quam Missa dici possunt de feria vel de festo.

Tit. III. — De commemorationibus.

1. Quae hic de commemorationibus dicuntur, valent tam pro officio quam pro Missa, tum in occurrentia tum in concurrentia.

2. Commemorationes numquam omittendae et praecedentiam absolutam habentes sunt:

- a) de quavis Dominica;
- b) de festo I classis;
- c) de feriis Quadragesimae et Adventus;
- d) de feriis et Sabbato Quattuor Temporum Septembris;
- e) de Litanis maioribus.

3. Aliae commemorationes forte occurrentes ita admittuntur, ut numerum ternarium orationum non excedant.

4. Praeter et post commemorationes sub n. 2 recensitas, ratio commemorationum haec est:

- a) in Dominicis I classis, in festis I classis, in feriis et vigiliis privilegiatis, et insuper in Missis in cantu vel ¹ votivis solemnibus, nulla admittitur commemoratio; ^{de SSmo expone}
- b) in festis II classis et in ceteris Dominicis una tantum admittitur commemoratio;
- c) in omnibus aliis diebus sive festivis sive ferialibus, duae tantum admittuntur commemorationes.

5. Festa commemorata non amplius gaudent: a) in officio, versu proprio in responsorio brevi ad Primam, et doxologia propria in hymnis, exceptis diebus de quibus Tit. II, nn. 14—17; b) in Missa, Credo et Praefatione propria.

Tit. IV. — Variationes in Breviario.

a) De initio et fine Horarum.

1. Horae canonicae, tam in publica quam in privata recitatione, omissis Pater, Ave et respective Credo, inchoantur absolute, hoc modo:

Matutinum — a versu Domine labia mea aperies;
 Laudes Horae minores et Vesperae — a versu
Deus, in adiutorium;

Completorium — a versu Iube, domne, benedicere.

2. In officio Tridui Sacri et in officio Defunctorum, omnes Horae, omissis Pater, Ave et respective Credo, incipiunt ut
 in Breviario notatur.

3. Item Horae canonicae, tam in publica quam in privata recitatione, absolvuntur hoc modo:

Matut. (in recitatione privata), Laudes, Tertia, Sexta, Nona et Vesperae — versus Fidelium animae;

Prima — benedictione Dominus nos benedicat;

Completorium — benedictione Benedicat et custodiat.

b) De conclusione officii.

4. Cursus cotidianus divini officii concluditur post Completorium, sueta antiphona B. M. V., cum versiculo Divinum auxilium.

Indultum et indulgentiae, pro recitatione orationis „Sacrosanctae” concessa, eidem antiphonae finali adnectuntur.

c) De quibusdam partibus in officio.

5. Hymni proprii quorundam Sanctorum certis Horis assignati non transferuntur. In hymno Iste Confessor numquam mutatur tertius versus qui erit semper. Meruit supremos laudis honores.

6. Antiphonae ad Magnificat feriarum tempore Septuagesimae forte praetermissae non resumuntur.

7. Preces feriales dicuntur tantum in Vesperis et in
Laudibus officii feriarum IV et VI tempore Adventus, Quadra-
gesimae et Passionis necnon feriarum IV et VI et Sabbati
Quattuor Temporum, excepta octava Pentecostes, quando
officium fit de feria.

8. Omnes aliae preces omittuntur.

9. Sufragium Sanctorum et commemoratio de Cruce
omittuntur.

10. Symbolum Athanasianum recitatur in festo Ss. Trinitatis tantum.

d) De aliis variationibus.

11. Primae Vesperae (sive integrae sive a capitulo sive per modum commemorationis) competunt solummodo festis I et II classis et Dominicis.

12. Ad singulas partes officii, quod attinet, haec servantur:

a) in Dominicis et festis I classis nihil innovatur;

b) in festis II classis et in festis duplicibus Domini et B. M. V., ad Matutinum, Laudes et Vesperas fit ut in Proprio et in Communi; ad Horas minores ut in Psalterio de feria currenti et proprio loco; ad Completorium — de Dominica.

c) In ceteris festis, vigiliis et feriis, per omnes Horas fit ut in Psalterio et proprio loco, nisi in Matutino, Laudibus et Vesperis antiphonae et psalmi specialiter assignati habeantur.

13. Lectiones de Scriptura occurrenti una cum suis responsoriis, si die assignato dici nequeant, omittuntur, etiam si agatur de „initii” librorum.

14. In festo Sanctorum lectiones I nocturni, si propriae assignatae non habeantur, sumuntur de Scriptura occurrenti; his deficientibus, sumuntur de Communi.

Tit. V. — Variationes in Missali.

a) De orationibus.

1. Orationes pro diversitate temporum assignatae abolentur.

2. In Missis votivis defunctorum, si in cantu celebrentur,
unica dicitur oratio; si sine cantu dici possunt tres orationes.

3. Oratio Fidelium hucusque praescripta prima feria libera cuiusvis mensis vel feria II cuiusvis hebdomadae, aboletur.

In choro, his feriis Missa conventualis dicitur iuxta rubricas.

4. Collectae ab Ordinario simpliciter imperatae, omittuntur iuxta rubricas hucusque vigentes, et insuper in omnibus Dominicis ac quoties Missa in cantu celebretur; denique quando orationes, iuxta rubricas dicendae, numerum ternarium attigerint.

b) De quibusdam aliis variationibus.

5. In feriis per annum, si commemoratio alicuius Sancti fieri debeat, Missa dici potest, ad libitum celebrantis vel de feria, vel — more festivo — de Sancto commemorato.

6. In Missis defunctorum sequentia Dies irae omitti potest, nisi agatur de Missa in die obitus seu depositionis praesente cadavere, vel etiam absente ob rationabilem causam, et de die Commemorationis omnium fidelium defunctorum. Hoc autem die sequentia semel tantum dici debet, scilicet in Missa principali, secus in prima Missa.

7. Credo dicitur dumtaxat in Dominicis et festis I classis, in festis Domini et B. M. V., in festis natalitiis Apostolorum et Evangelistarum, et Doctorum universae Ecclesiae, et in Missis votivis solemnibus in cantu celebrantia.

8. Praefatio dicitur quae cuique Missae propria est; qua deficiente, dicitur Praefatio de tempore, secus communis.

9. In quavis Missa pro ultimo Evangelio sumitur semper initium Evangelii secundum Ioannem, excepta tertia Missa Nativitatis Domini et Missa Dominicae Palmarum.

Sandomierz, dnia 1 czerwca 1955 r.

† Jan Lorek, Biskup.

38.

Tematy kazań wakacyjnych.

Niniejszym przypominam tematy kazań w okresie wakacji bieżącego roku n. t.

Dzieje Kościoła katolickiego na tle życia Świętych.

1. V Niedziela po Zielonych Św. — 3. VII. 55.

Kazanie: Św. Cyryl i Metody. (Nawrócenie Słowian).

2. VI Niedziela po Zielonych Św. — 10. VII. 55.

Kazanie: Św. Wojciech. (Nawrócenie Polski i początki organizacji Kościoła w Polsce).

3. VII Niedziela po Zielonych Św. — 17. VII. 55.

Kazanie: Św. Grzegorz (Reforma życia kościelnego).

4. VIII Niedziela po Zielonych Św. — 24. VII. 55.

Kazanie: Św. Stanisław Biskup. (Rola Kościoła w kształtowaniu kultury chrześcijańskiej w Polsce).

5. IX Niedziela po Zielonych Św. — 31. VII. 55.

Kazanie: Św. Ludwik. (Troska o miejsce święte chrześcijaństwa).

6. X Niedziela po Zielonych Św. — 7. VIII. 55.

Kazanie: Św. Franciszek z Asyżu. (Prawdziwy chrześcijanin. Ekspansja chrześcijaństwa przez miłość. Ruch franciszkański).

7. XI Niedziela po Zielonych Św. 14. VIII. 55.

Kazanie: Św. Antoni (Ekspansja chrześcijaństwa przez prawdę).

8. XII Niedziela po Zielonych Św. — 21. VIII. 55.

Kazanie: Św. Tomasz z Akwinu. (Rozwój nauki katolickiej. Uniwersytety. Scholastyka).

9. XII Niedziela po Zielonych Św. — 28. VIII. 55.

Kazanie: Św. Jan Kanty (profesor Jagiellońskiej uczelni na tle swego środowiska).

Sandomierz, dnia 15 czerwca 1955 r.

† Jan Lorek, Biskup.

39.

Taca na Seminarium i na KUL.

Zgodnie z rozporządzeniem z dn. 1 III 1955 r. (Kronika D. S. 1955 r. nr 2, p. 27 str. 31) taca z dnia 5 czerwca b. r. jest przeznaczona na Seminarium Duchowne, taca zaś z dn. 26 czerwca t. r. będzie zebrana na Katolicki Uniwersytet Lubelski:

Sandomierz, dnia 1 czerwca 1955 r.

† Jan Lorek, Biskup.

40.

Zmiany wśród duchowieństwa.

Mianowani: Ks. Tomasz Wąsik, wikariusz par. św. Trójcy w Starachowicach został mianowany proboszczem parafii Bardzice.

Zmarli: Ks. proboszcz Paweł Rokicki zmarł dn. 29 maja 1955 r. w Lipie i został pochowany na tamtejszym cmentarzu parafialnym.

Ks. emeryt Juliusz Arlitewicz zmarł dn. 1 czerwca br. w Kudowie Zdroju i został pochowany w Czerminie.

Z życia diecezji.

Święcenia.

W dniu Zesłania Ducha Świętego — 29 V 1955 r. z rąk J. E. Ks. Biskupa Jana Lorka Ordynariusza otrzymali święcenia kapłańskie w katedrze sandomierskiej następujący diakoni:

Borowski Franciszek, ur. 13 10 1931 w Wyśmierzycach. Derda Stanisław, ur. 9 2 1931 w Czerminie. GOLONKA Czesław, ur. 21 7 1929 w Gnieszowicach. Groszek Stanisław, ur. 29 3 1929 w Sławczynie. Klimkowski Jan, ur. 7 6 1928 w Wąchocku. Kotyra Jerzy, ur. 21 5 1929 w Pacanowie. Kozieł Stefan, ur. 12 2 1926 w Goździkowie. Krasinski Józef, ur. 21 2 1930 w Kazimierówce. Kwiecień Tadeusz, ur. 26 10 1930 w Czajęcicach. Lewiński Jerzy, ur. 2 1 1930 w Zdzięciole. Ludwiński Marian, ur. 16 7 1930 w Radomiu. Marcinkiewicz Edmund, ur. 27 2 1930 w Kobylanach. Nita Zygmunt, ur. 10 2 1933 w Filipinowie. Nowakowski Stefan, ur. 28 2 1926 w Prusinowicach. Okła Marian, ur. 10 3 1928 w Wólce Plebańskiej. Pęksyk Marian, ur. 21 5 1931 w Zwoleniu. Piątek Bogusław, ur. 27 11

1930 w Kowalkowie. Potapski Władysław, ur. 3 4 1930 w Górze Puławskiej. Socha Adam, ur. 4 8 1931 w Makowie. Stanios Adam, ur. 25 5 1932 w Makowie. Studziński Stanisław, ur. 5 5 1930 w Kamieniu Dużym. Szafranski Marian, ur. 7 10 1930 w Aleksandrówce. Szary Stefan, ur. 16 6 1929 w Sławnie. Telus Bolesław, ur. 18 8 1929 w Sławnie. Tokarski Zdzisław, ur. 21 3 1932 w Węgrcach Szlach. Wancerz Jan, ur. 1 2 1931 w Zalesiu. Wiktorowski Tadeusz, ur. 28 10 1926 w Bogorii. Wójcik Marian, ur. 2 2 1930 w Warszawie. Ziamek Marian, ur. 19 5 1931 w Makowie. Zymiak Zdzisław, ur. 21 11 1928 w Widziborze.

W dniu zaś 15 VI b. r. otrzymał święcenia kapłańskie diakon Kempisty Marian ur. 8 I 1931 r. w Stromcu.

Jubileusze 50 i 25-lecia kapłaństwa.

W tym roku wypada złoty jubileusz kapłaństwa Ks. Stanisława Raczkowskiego, proboszcza parafii Skarżysko Kościelne i srebrny jubileusz P. T. Księży — Jaroszka Piotra, Jaworskiego Janusza, Jedy-

naka Piotra, Kwaśniaka Juliana, Leśniewskiego Karola, Mochockiego Zygmunta, Ormiańskiego Antoniego, Petryszaka Kazimierza i Spychały Feliksa.

Czcigodnym Księżom Jubilatam składamy najlepsze życzenia błogosławieństwa Bożego na długie jeszcze lata w pracy dla Boga i Ojczyzny na niwie duszpasterskiej diecezji.

Pamiętka 450-lecia Ćmielowa.

Dnia 22 maja b. r. w kościele parafialnym w Ćmielowie odbyło się na sumie staraniem Ks. Proboszcza Stanisława Dudzińskiego dzięki czynne nabożeństwo z racji 450-lecia podniesienia Ćmielowa do godności miasta na prawie magdeburskim.

Sumę celebrował X. Franciszek Sendys, dziekan i proboszcz w Siennie, miejscowy rodak, w asyście: X. Romana Mazurkiewicza, prob. z Ptkanowa i X. Jana Kruzela. Uroczyste kazanie wygłosił X. St. Socha. Na tę uroczystość przybyli księża, miejscowi rodacy: X. Dr Wincenty Granat, prof. Sem. Duch. w Sandomierzu i prof. K. U. L., X. St. Gruszka, prob. w Słupie Nowej, X. Stefan Kolasa,

prob. w Grabowcu oraz XX. sąsiedzi: X. Jan Jagiełło, prob. w Wojciechowicach i X. Jędrasik Józef, prob. z Lasocina.

Ćmielów znany jest nie tylko w kraju, ale i poza jego granicami z wyrobów porcelanowych. Historia jego sięga epoki kamiennej, kiedy człowiek swe narzędzia i broń sporządzał głównie z kamienia zwłaszcza krzemienia. Krzemień nadaje się do tego celu ze względu na łatwość obróbki, oraz na twardość. Rozpoczęte prace w Ćmielowie na pagórku tak zwanym Gawroncu vis-a-vis stacji kolejowej w r. 1947, a prowadzone dalej w latach 1948, 1950 i 1954 (jeszcze nieskończone) w miesiącach letnich przez Muzeum Archeologiczne w Warszawie pod kierownictwem p. Dr Podkowińskiej dowiodły tego. Odkryto tutaj osadę z młodszej epoki kamienia (epoki kamienia gładzonego „Neolit”). Osadę ludności kultury pucharów lejkowatych. Ta kultura występuje w kraju naszym 2300 do 2000 lat przed Chrystusem Panem. Dotychczas znaleziono od początku 180 jam przeważnie odpadkowych (śmietniki) oraz kilkanaście ziemianek (mieszkań).

Z dotychczasowych wykopalisk wnioskuję się, że zamieszkiwała tu ludność rolnicza, która uprawiała jęczmień, pszenicę, a nawet len, gdyż znaleziono wielką ilość prząslików glinianych do przędzenia nici. Przypuszcza się, że osadnicy Ćmielowa byli górnikami w Krzemionkach pod Ostrowcem Świętokrzyskim, gdzie wydobywali z kopalń krzemień pasiasty, z którego robiono siekiery. Siekier takich znaleziono tutaj dosyć dużo. W wykopaliskach znajduje się również dużo krzemienia zza Wisły z Rachowa, który jest daleko lepszy i z niego robili noże, drapacze, świdy.

Patrząc na te wykopaliska dochodzimy do przekonania, że pomiędzy ludźmi tutejszej okolicy i zza Wisły rozwijał się handel wymienny. To mówi prehistoria o Ćmielowie, a teraz co mówi historia?

Ćmielów do wieku XIV nosił nazwę Szydłów. W wieku IV i V pisze się Szydłowiec, a od r. 1498 nosi nazwę Szczmielów wieś należąca do rodziny Szydłowieckich. Szczmielów w dziale majątkowym przypadł Jakubowi, najstarszemu synowi Stanisława i Barbary Starosielskiej mał-

żonków Szydłowieckich. Jakub był dworzaninem króla Jana Olbrachta, którego łaskę umiał sobie zjednać. W r. 1497 król nadał mu urząd podskarbiego nadwornego, zaś 20 marca 1501 r. mianował go podskarbisem Wielkim Koronnym.

Król Aleksander pozostawił go na tym stanowisku i odtąd Jakub Szydłowiecki coraz bardziej rósł w znaczenie i dostojęstwo. I jak skarb koronny starał się doprowadzić do ładu, tak zapewnić pragnął swemu Ćmielowi rozwój ekonomiczny w przyszłości, postarawszy się w r. 1505 dnia 19 maja na Sesji Generalnej w Radomiu u króla Aleksandra o przywilej wynoszący dotychczasową wieś do godności miasta. Po śmierci Jakuba 1509 r. Ćmielów kupił, od córek Zofii i Barbary, brat Mikołaj Szydłowiecki, który w latach 1509—1510 gruntownie odnowił kościół w Ćmielowie z XIII—XIV wieku, a w r. 1511 odstąpił Ćmielów bratu Krzysztofowi Wielkiemu Kancelarzowi Koronnemu, który urządza miasto według swej myśli. Potwierdza na stanowisku Wójta miasta Jakuba z Iłży i jego fundację, która skła-

dała się z dwu łąnów ziemi ornej (60 morgów), z dwu łąnów łąki (60 morgów) położonej pod Zamkiem Ćmielowskim, czynszu z 4 jatek i co trzeci denar z kar i opłat sądowych. Daje herb miastu swego patrona św. Krzysztofa i wiele innych przywilejów dla mieszczan Ćmielowskich.

Portrety rodziny Szydłowieckich, księży proboszczów i wiele innych bardzo ciekawych eksponatów można było oglądać na wystawie urządzonej w kruchcie ko-

ścielnej. Największe zainteresowanie budziła popielnica z IV okresu epoki brązu, mająca mniej więcej około 2650 lat, wykopana w okolicy Ćmielowa. Materiał jej, glina z domieszką grubych ziarn piasku, lepiąca ręcznie i wypalona. Następnie były tu wazony z gliny z pierwszej i drugiej połowy wieku XIX, stare księgi drukowane pod koniec w. XV, dokumenty pisane gęsim piórem w wieku XV i Akta chrztów od r. 1600.

Z życia artystycznego diecezji.

Kazanów Konecki.

Polichromia w kościele po-Dominikańskim w Kazanowie wykonana w r. 1934 przez artystów malarzy: Olgę Tękielską i Kazimierza Marvay'a zachowała się w dobrym stanie. W kolorystycznym rozwiązaniu płaszczyzn ściennych dostosowana ona została do wnętrza budowli i do stylu rokokowego sprzętów kościelnych. W świątyni tej podlegającej ochronie zabytków znajdują się oryginalne stacje Męki Pana Jezusa, które wykonane techniką graficzną t. zw. miedziorytniczą należą do rzadkich dzieł sztuki. Brak III stacji dekompletuje całość. Napisy na poszczególnych obrazach wskazują, że te dzieła sztuki zostały wykonane za granicą.

Szczegółowy opis, porównanie z podobnymi zabytkami i dziełami sztuki — analogie literacko artystyczne wyświetliby pochodzenie i związek z prądami kulturalnymi i malarskimi epoki, w której powstały.

Wzmianka o stacjach nie ma charakteru inwentaryzacyjno-historycznego — lecz jest zwykłym podaniem kronikarskim.

Renowacje tego rodzaju dzieł i pamiątek przeszłości należy przeprowadzać za zgodą urzędów konserwatorskich. Zabytki fachowo zabezpieczone przed zniszczeniem stają się nadal świadectwem naszej kultury narodowej, rozwoju i postępu artystycznego.

* * *

Poza tym w kościołach parafialnych w *Skrzynie, Ilży, Solcu, Wieniawie* i innych świątyniach naszej diecezji są zabytki: obrazy, ołtarze, figury, ornaty, monstrancje, krzyże, chorągwie i feretrony, które winny być otoczone opieką i troską parafian, na czele z księżmi proboszczami. — Dzieła zabytkowe księża proboszczowie niech zechcą w miarę możliwości odnowić. Zamożniejsi parafianie przyjdą z pomocą księżom i ułatwią zabezpieczenie tych dzieł sztuki i pamiątek przeszłości. Tym sposobem został odnowiony w r. 1948 obraz świętej Barbary w Wieniawie. Dzieło malowane techniką temperową na płótnie w drugiej połowie 18 wieku. W r. 1952 został również odnowiony tryptyk Stanisława Stwoża w państwowych pracowniach konserwatorskich w Warszawie. Zabytkowy ten ołtarz złożony i umieszczony w kaplicy w Wieniawie służy nadal celom religijnym. Jest on skarbem kunsztu rzeźbiarskiego i drogą pamiątką narodową, godną opieki nadzwyczajnej. Oprócz tego w kościele wieniawskim są i inne ołtarze zabytkowe i obrazy wartościowe zachowane w dobrym stanie. Jako dzieła sztuki są pod ochroną zabytków.

Ks. Mgr Wł. Paciak

Kurs dla duszpasterzy głuchoniemych.

Niniejszym uprzejmie podaje się do wiadomości następujący komunikat Komisji Duszpasterskiej w sprawie duszpasterstwa głuchoniemych.

W dniach od 4 VII do 8 VIII r. b. w Panewniku k. Stalinogrodu w Domu SS. Służebniczek odbędzie się Kurs Szkoleniowy teoretyczno-praktyczny dla kandydatów na duszpasterzy głuchoniemych. Koszta wyniosą około 2 tysięcy zł (mieszkanie, utrzymanie, nauka — wykładowcy, praktyki, wyjazdy itp.). W uiszczeniu opłaty powinny przyjść z pomocą Kurie i parafie.

W kursie mogą uczestniczyć, jako siły pomocnicze, siostry zakonne.

Zapisy przyjmuje i udziela informacji Ks. K. Lubos, Piekary Śląskie, ul. Żymirskiego 234 (plebania).

Kurs duszpasterski w Lublinie.

Tegoroczne wykłady dla Duchowieństwa na Kat. Uniw. Lubelskim odbędą się w dniach 23 — 25 sierpnia. Tematem ich będzie — Katolickie wychowanie i nauczanie młodzieży.

Śp. Ks. Prob. Paweł Rokicki.

Zmarły niedawno śp. Ks. prob. Paweł Rokicki urodził się dn. 13 I 1894 r. w Klwowskiej Woli z rodziców Adama i Anieli z domu Ogrodniczek małżonków Rokickich.

Początkowe nauki pobierał w Klwowie, do gimnazjum uczęszczał w Radomiu a do Seminarium Duchownego w Sandomierzu wstąpił w 1909 r.

Święceń kapłańskich udzielił mu J. E. Ks. Biskup Marian Ryx dnia 30 VII 1916 r. w katedrze sandomierskiej.

W duszpasterstwie pracował Zmarły najpierw przez dwa lata jako wikariusz w Jedlni, następnie przez 24 lata był prefektem szkół w Radomiu a wreszcie przez ostatnie 13 lat pracował jako proboszcz parafii Lipa.

Będąc w Radomiu przez pewien czas był rektorem kościoła św. Trójcy i kierownikiem Spółdzielni Diecezjalnej.

Zmarł śp. Ks. prob. Rokicki dnia 28 V 1955 r. w Lipie na udar serca chorując ciężko już od pięciu lat.

Koło trumny Zmarłego zebrała się cała parafia, księża kondekanalni i koledzy kursowi, których została już tylko połowa. Nabożeństwo żałobne w imieniu J. E. Ks. Biskupa Ordynariusza odprawił Ks. Prałat Edward Górski, Wikariusz Generalny.

Śp. Ks. proboszcz Paweł Rokicki był szlachetnym człowiekiem, gorliwym duszpasterzem oraz usługowym i gościnnym sąsiadem. Pozostał we wdzięcznej pamięci u swych parafian i kolegów.

R. i. p.

Śp. Ks. Prob. Julian Arlitewicz.

Śp. Ks. Julian Arlitewicz pochodził z diecezji płockiej, urodził się dnia 30 VII 1879 r. w mieście Mławie jako syn Jana i Stanisławy z d. Wieczfińskiej.

Do szkoły powszechnej uczęszczał w Mławie a do gimnazjum w Pułtusku. Po ukończeniu następnie szkoły technicznej pracował przez dwa lata w Grodzisku. W 1901 r. wstąpił do Seminarium Duchownego w Sandomierzu, które ukończył w 1907 r. i otrzymał święcenia z rąk J. E. Ks. Biskupa Stefana Zwierowicza.

Jako duszpasterz pracował śp. Ks. J. Arlitewicz na stanowisku wikariusza w Borkowicach, Słupi Nowej, Osieku, Wojciechowicach i we Klwowie, a na stanowisku proboszcza w parafiach: Przytyk, Ruszków, Zemborzyn, Smardzewice, Białobrzegi Opoczyńskie, Rusinów, Skotniki Sandomierskie, Mychów i Alojzów.

Z powodu złego stanu zdrowia zrzekł się w 1952 r. probostwa i zamieszkał w Domu Księży Emerytów w Sandomierzu.

Zmarł śp. Ks. Julian Arlitewicz w Kudowie-Zdroju dnia 2 VI 1955 r. dokąd wyjechał w celach kuracyjnych i został pochowany na tamtejszym cmentarzu parafialnym w Czerminej.

R. i. p.

Monitum. Benedictus Rzenny vel Rzeny (de Jenne), natus anno 1895, falsis documentis munitus, ad altare non est admittendus.

Varsaviae, die 31 maii A. D. 1955.

Secretaria Praesidis Conferentiarum Episcoporum Poloniae.

Konto kasowe: Kuria Diecezjalnej P.K.O. Warszawa — Nr I-9-120031.

N. B. P. Oddz. Sandomierz 513-9-304,

Seminarium Duchownego:

N. B. P. Oddz. Sandomierz 513-9-325.

Wydawca: Kuria Diecezjalna w Sandomierzu.

REDAKTOR: KS. DR STANISŁAW KOTOWSKI

DZGD w Sandomierzu. Nr zam. 61.

2. VIII. 1955. L-6-370. Nakł. 700. Pap. druk. mat. form. 61×86, kl. VII, gr. 70.

